УДК 351.744:355

РОЛЬ МУНІЦИПАЛЬНОЇ ВЛАДИ У ФОРМУВАННІ БЕЗПЕКОВОЇ КУЛЬТУРИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ
THE ROLE OF MUNICIPAL AUTHORITIES IN FORMING A SECURITY CULTURE AND ENSURING THE PROTECTION OF THE POPULATION

Менюк Микола Васильович, аспірант Миколаївського національного аграрного університету
Скоробогатов Олександр Володимирович, аспірант Миколаївського національного аграрного університету

В умовах сучасної геополітичної нестабільності та постійних безпекових викликів, зумовлених повномасштабною військовою агресією, роль органів місцевого самоврядування трансформується з суто адміністративної у стратегічно-захисну. Для прифронтових та деокупованих територій, зокрема Миколаївської області, питання формування безпекової культури стає фундаментом виживання та подальшого відновлення громад. Муніципальна влада тут виступає не лише як розпорядник ресурсів, а як ключовий модератор взаємодії між державними структурами (ДСНС, поліція), міжнародними донорами та цивільним населенням.

Аналіз практичного досвіду Миколаївської області свідчить, що безпекова культура громади базується на принципі стійкості (resilience). Яскравим прикладом є Галицинівська громада, яка, попри постійні обстріли, однією з перших у регіоні розбудувала потужну мережу добровільних пожежних команд. Це дозволило оперативно ліквідовувати наслідки атак без очікування підкріплення з обласного центру, що демонструє перехід до моделі локальної самозарадності.

У напрямі створення безпечного освітнього середовища показовим є досвід Миколаївської міської територіальної громади. Тут муніципальна влада зосередила зусилля на облаштуванні сучасних захисних споруд у закладах освіти («Класи безпеки»), де навчання дітей правилам мінної безпеки та поводження з вибухонебезпечними предметами інтегровано в освітній процес. Це формує безпекову свідомість у наймолодшого покоління, що є критично важливим для регіону з високим рівнем замінування.

Ще одним прикладом адаптивності є **Вознесенська громада**, яка активно впроваджує цифрові інструменти безпеки. Розвиток системи відеоспостереження «Безпечне місто» та цифровізація оповіщення дозволили створити єдиний координаційний простір для муніципальної варти та поліції. Водночас у деокупованій Снігурівській громаді зусилля влади зосереджені на гуманітарному розмінуванні та інформаційній роботі з населенням щодо ризиків, пов'язаних із залишками бойових дій, що здійснюється у тісній співпраці з міжнародними організаціями.

Особлива роль у цих процесах належить проєктам USAID «ГОВЕРЛА» та «U-LEAD з Європою», які допомагають громадам Миколаївщини розробляти стратегії безпеки та залучати технічну допомогу. Таким чином, муніципальна влада формує нову парадигму безпекової культури, де мешканець громади є не пасивним об'єктом захисту, а активним і підготовленим учасником системи безпеки.

Стійкість Миколаївської області доводить, що поєднання стратегічного планування та безперервного навчання населення дозволяє мінімізувати ризики навіть у надскладних умовах війни.

Список використаних джерел

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17.

2. Почепцов Г. Г. Стратегічні комунікації у забезпеченні національної безпеки. Київ: Альтерпрес, 2021. 320 с.

3. Кузьменко О. В. Адміністративно-правові засади захисту цивільного населення в умовах воєнного стану. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2022. Вип. 4. С. 45–51.

4. Розвадовська І. О. Роль місцевого самоврядування у забезпеченні життєстійкості територіальних громад. *Економіка та суспільство*. 2023. № 48.

5. OECD. Strengthening Local Resilience and Disaster Risk Management in Ukraine. Paris: OECD Publishing, 2022. 84 p.

6. UNDRR. Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015-2030. United Nations Office for Disaster Risk Reduction, 2015. 37 p.

7. U-LEAD з Європою. Посібник з організації цивільного захисту у територіальних громадах. Київ, 2021. 112 с.

УДК: 352:338

ВИКЛИКИ ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ БЕЗПЕКОВИХ ПРОГРАМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ
CHALLENGES AND DIRECTIONS FOR DEVELOPMENT OF SECURITY PROGRAMS OF TERRITORIAL COMMUNITIES IN CONDITIONS OF ARMED AGGRESSION

Таракашева Евеліна Андріївна,
здобувачка вищої освіти інженерно-енергетичного факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
Миколаїв, Україна;
Tarakasheva Evelina
student of the Faculty of Engineering and Energy
Mykolaiv National Agrarian University,
Mykolaiv, Ukraine
dashalotareva04@icloud.com

Недооцінка значення соціальної згуртованості у формуванні безпекового середовища стала характерною для багатьох територіальних громад. У більшості випадків відсутні інструменти, що дозволяють вимірювати рівень соціальної згуртованості та оцінювати її вплив на загальну безпекову ситуацію. Ігнорування соціальних вимірів безпеки створює ризик довготривалих негативних наслідків для стійкості громад, оскільки саме соціальна взаємодія визначає здатність населення адекватно реагувати на кризові обставини.

В громадах із низьким рівнем згуртованості ефективність евакуаційних заходів помітно знижується, що підтверджує ключовий характер взаємозв'язку між соціальним капіталом та результативністю реакції на загрози. У цих умовах особливу актуальність набуває впровадження